

22. 3. 2021

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Exekuce na obhajné vůči státu

V praxi leckdy dochází k tomu, že stát obhájci tzv. obhajné nezaplatí v zákonem stanové (pariční) lhůtě 30 dnů (§ 151 odst. 5 tr. ř.). Je otázkou zda povinnost, jejímž obsahem jsou právě náklady trestního řízení (odměna a náhrada hotových výdajů obhájce ex offa), které nese stát, jež vyplývá z rozhodnutí OČTŘ, které bylo vydáno podle § 151 odst. 3 tr. ř., je možné vůči státu exekučně vymáhat či nikoliv.

Řešení tohoto rébusu se nachází v odůvodnění **usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 3075/2014, ze dne 17. 2. 2016:**

„Protože trestní řád neupravuje výkon rozhodnutí (exekuci) těchto nákladů trestního řízení (odvolací soud v tomto směru nesprávně poukazuje na ustanovení § 151 odst. 5 tr. ř., které pouze stanoví lhůtu k úhradě odměny a náhrady hotových výdajů obhájce), soud (soudní exekutor) postupuje při vymáhání nákladů trestního řízení podle občanského soudního řádu (exekučního řádu).

Náklady trestního řízení jsou v uvedených souvislostech nepochybně výdajem (pasivem) ze státního rozpočtu, neboť slouží k úhradě na činnost organizační složky státu (výkonu soudnictví, které mimo jiné ve věcech zajištění chodu soudů po stránce organizační, majetku státu a státního rozpočtu spravuje Ministerstvo spravedlnosti – srov. § 7 odst. 1 písm. a/ zákona č. [218/2000 Sb.](#), o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů /rozpočtová pravidla/, ve znění pozdějších předpisů, dále též „zákon o rozpočtových pravidlech“, rovněž srov. § 119 odst. 1 a násl. zákona č. [6/2002 Sb.](#), o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů /zákon o soudech a soudcích/, ve znění pozdějších předpisů). **Ani v zákonu o rozpočtových pravidlech či v zákonu č. [280/2009 Sb.](#), daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, účinném od 1. 1. 2011, dále „daňový řád“ (k tomu rovněž viz § 152 odst. 1 písm. b/ a § 152a tr. ř.), není úprava výkonu rozhodnutí (exekuce) nákladů trestního řízení, které nese stát, obsažena, což opět vede k řešení posuzované otázky podle občanského soudního řádu (exekučního řádu).**

Ve zkoumané věci je obecně (ve znění § 261a odst. 2 o. s. ř.) stanovená lhůta k plnění povinnosti nahrazena ve vztahu k úhradě nákladů obhajoby, které nese stát, speciální právní úpravou trestního řádu, a to již citovaným § 151 odst. 5. Zde uvedenou maximální lhůtu 30 dnů od přiznání odměny a náhrady hotových výdajů obhájce je nutno považovat za lhůtu ke splnění povinnosti státu; takto ji také zákonodárce jednoznačně vyjádřil (ve smyslu gramatického výkladu) a odlišný výklad této úpravy (garantující vytvoření nezbytných materiálních podmínek pro realizaci základního práva na právní pomoc - čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) by odporoval obecným právním zásadám, jako je důvěra v právo, právní jistota a předvídatelnost právních aktů (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 6. února 2009, sp. zn. II. ÚS 3201/08).

Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 24. 1. 2013, sp. zn. 2 T 51/2011 (ve spojení s opravným usnesením téhož soudu ze dne 21. 2. 2013, sp. zn. 2 T 51/2011), tedy splňuje veškeré náležitosti exekučního titulu podle § 251 a § 261a odst. 1 o. s. ř., jakož i podle § 40 odst. 1 písm. a) ex. řádu. Právní názor odvolacího soudu (pozn. autora, tj. že rozhodnutí OČTŘ vydaného dle § 151 odst. 3 tr. ř. je způsobilým exekučním titulem) je tak v souladu s

usnesením ze dne 30. 12. 2014, sp. zn. 21 Cdo 1774/2013, uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 54/2015.

Zbývá uvést, že dovolací soud sdílí i právní názor odvolacího soudu, že z povahy věci není třeba v posuzovaném případě státu doručovat rozhodnutí, které vydala jeho organizační složka (zde v trestním řízení příslušný soud).

Trestní řád ukládá povinnost státu (za který jedná příslušný soud) uhradit ve stanovené lhůtě odměnu a náhradu hotových výdajů obhájce (§ 151 odst. 3, odst. 5 tr. ř.), neupravuje však postup pro případ, že soud činný v trestním řízení v rozporu s vykonatelným usnesením (exekučním titulem) uvedenou povinnost dobrovolně nesplní (viz též výklad shora). Protože takový postup není upraven ani v daňovém řádu, na nějž u správy pohledávek z titulu příjmu nákladů obhajoby (§ 152 odst. 1 písm. b/ tr. ř.) odkazuje ustanovení § 152a tr. ř., či v jiném právním předpisu, uplatní se právní režim zákona č. [219/2000](#) Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, dále „zákon“, konkrétně ta část zákona, která se týká závazků vzniklých z činnosti organizačních složek státu (§ 38 a násl. zákona). **Neuhradí-li náklady trestního řízení, jež nese stát, příslušný soud dobrovolně, není při nuceném vymáhání splnění takové povinnosti (ať již formou výkonu rozhodnutí či exekuce) oprávněn vystupovat za stát, neboť mu takové oprávnění nepřísluší a není založeno ani § 38 větou druhou zákona, jež se netýká nuceného (exekučního) vymáhání splnění povinnosti po státu (České republice). V posuzovaném případě jedná v řízení o výkon rozhodnutí nebo v exekučním řízení za stát jeho organizační složka, která je k tomu příslušná zejména z důvodu dispozice s prostředky státního rozpočtu a správy státních finančních pasiv - Ministerstvo financí (srov. § 38 větu třetí zákona). S označeným ministerstvem je proto nutné v následujícím průběhu exekučního řízení jednat.“**

Závěr:

Rozhodnutí OČTŘ přiznávající obhájci ex offo odměnu a náhrada hotových výdajů dle § 151 odst. 3 tr. ř. je způsobilým exekučním titulem, jehož vykonatelnost nastává uplynutím lhůty 30 dnů, která běží ode dne jeho právní moci.

JUDr. Vladimír Janošek,
advokát

trvale spolupracující s

[ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Plzeňská 3350/18
150 00 Praha 5 - Smíchov

Tel.: +420 731 773 563
e-mail: janosek@arws.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)